

Nieprawidłowości w umowach na roboty budowlane w obszarze zamówień publicznych

Dr inż. Beata Grzyl, Politechnika Gdańska

Abstrakt:

W artykule prezentuje się nieprawidłowości w umowach na roboty budowlane w obszarze zamówień publicznych. Przedstawia się i analizuje wybrane błędy, uchybienia i braki najczęściej występujące w umowach o roboty budowlane w obszarze zamówień publicznych.

Irregularities (errors, infringement, deficiencies) in the contracts for construction works in public procurement

This paper presents and analyzes selected errors, infringements and deficiencies occurring most frequently in the contracts for construction works in public procurement.

Słowa kluczowe: umowa o roboty budowlane, zamówienia publiczne, błędy, zamawiający

Zadaniem umowy dotyczącej realizacji przedsięwzięcia budowlanego jest precyzyjne i sprawiedliwe uregulowanie wzajemnych zobowiązań stron, ich praw oraz obowiązków, określenie szczegółowych procedur postępowania na różnych etapach realizacji przedsięwzięcia (m.in. procesu zawarcia umowy, prowadzenia robót, dokonywania płatności za wykonane prace), a także symetryczne rozłożenie odpowiedzialności stron. Takie rozwiązanie daje szansę na sprawną i bezkonfliktową realizację przedsięwzięcia budowlanego a także ułatwia poruszanie się wszystkich uczestników w tym skomplikowanym obszarze.

Celem artykułu jest wskazanie i analiza najczęstszych błędów, uchybień i braków występujących we wzorcach umów na roboty budowlane, dołączanych do specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) przez publicznych zamawiających oraz zwrócenie

uwagi uczestników budowlanego przedsięwzięcia inwestycyjnego na ten istotny w praktyce problem.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym treści umów w sprawie zamówień publicznych są konstruowane według zasady swobody umów. W praktyce jednak, umowy te często naruszają zasadę współzycia społecznego przez wykorzystanie dominującej pozycji publicznego zamawiającego i umieszczanie w ich treści zapisów wyraźnie dla niego korzystnych. Obecnie powszechna stała się praktyka braku staranności tych zamawiających w toku przygotowania inwestycji, a w konsekwencji transferowanie przez warunki treści umowy, znacznej liczby negatywnych skutków (przede wszystkim konsekwencji związanych z opóźnieniem inwestycji i wzrostem jej kosztu) na wykonawców. Często obserwuje się rażąco nierównomierny rozkład odpowiedzialności, niekiedy już na etapie ogłaszania postępowania przetargowego. Wiele zapisów umów w oczywisty sposób narusza zasadę sprawiedliwości kontraktowej (poprzez zachwianie założenia o równomiernym rozkładzie uprawnień i obowiązków w stosunku prawnym oraz szans i zagrożeń związanych z realizacją tego stosunku). Obowiązujące regulacje prawne, w zakresie inwestycji publicznych, nie traktują w sposób wyczerpujący okoliczności związanych z zawarciem i realizacją umowy o roboty budowlane. Dodatkowo zagadnienie komplikuje niejednolita linia orzecznicza w zakresie stosowania przepisów w tym obszarze.

Nieprawidłowości występujące najczęściej we wzorcach umów na roboty budowlane, dołączanych do SIWZ przez zamawiających publicznych, można podzielić na dwie zasadnicze grupy [2]:

- błędy skutkujące nieważnością i bezskutecznością umowy lub stanowiące inną formę niezgodności treści umowy z przepisami prawa;
- uchybienia i braki niestanowiące zasadniczego błędu, lecz świadczące o braku staranności zamawiającego podczas formułowania treści wzoru umowy.

Wzór umowy o roboty budowlane zamieszczany w SIWZ

Zgodnie z art. 36 ust. 1 p. 16 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych [6], zamawiający nie jest bezwzględnie zobligowany do zamieszczenia w SIWZ wzoru umowy, która zostanie zawarta z wybranym oferentem. Zamawiający jest jednak zobowiązany do wskazania w SIWZ albo istotnych postanowień umownych albo - w przypadku gdy zamawiający wymaga, aby wykonawca zawarł z nim umowę dokładnie na takich warunkach - zamieszczenia w SIWZ wzoru tej umowy. Należy podkreślić, iż brak sformułowania przez zamawiającego jakichkolwiek warunków umownych lub określenie tylko przedmiotowo istotnych postanowień umowy (pozwalających zakwalifikować daną umowę jako umowę o roboty budowlane, o dzieło lub zlecenia), bez odwoływania się do wyczerpującego wzorca, stwarza w przyszłości (tj. po dokonaniu rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia) konieczność i trudność uzgadniania wszystkich

postanowień umownych. W przeciwnym przypadku - opracowanie kompleksowego wzorca umowy zawierającego jednak błędy oraz niejednoznaczne sformułowania i dołączenie go do SIWZ na etapie przygotowania postępowania może narazić zamawiającego na liczne zapytania ze strony oferentów podczas prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub kwestionowanie zapisów w postępowaniu odwoławczym bądź sądowym w toku realizacji, niekiedy również po zakończeniu inwestycji.

Cel umowy

W praktyce nie zawsze w umowach występuje część wstępna, w której są określone zasadnicze cele przyświecające stronom podpisującym ten dokument i realizującym przedmiot umowy. "Motywy" te mają fundamentalne znaczenie przy interpretacji postanowień treści umowy [2]. Zgodnie z art. 65 §2 Kodeksu cywilnego [7] podstawową zasadą wykładni umowy nie jest literalne jej brzmienie lecz zasadniczy cel stron, które ją zawierają: "W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu". Z uwagi na to istotne jest zamieszczenie w treści umowy wspomnianej części wstępnej, która w przypadku powstania sporu interpretacyjnego w toku badania postanowień umowy, znacznie ułatwia ustalenie zgodnego zamiaru podpisujących ją stron.

Przedmiot i zakres umowy

W praktyce działaniem nagminnym i obarczonym bardzo dużymi konsekwencjami w odniesieniu do stron umowy jest brak należytej staranności zamawiających w sporządzaniu opisu przedmiotu zamówienia, przejawiający się występowaniem licznych wad w projekcie budowlanym, projektach wykonawczych, specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych (STWiORB) lub odpowiednio programie funkcjonalno-użytkowym (PFU).

Zasadniczym przedmiotem umowy o roboty budowlane jest wykonanie określonych w niej robót oraz przekazanie zamawiającemu opisanego w dokumentacji projektowej zakresu prac lub obiektu po ich zrealizowaniu. Według ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP) zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy jest tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie, a treść oferty jest zgodna z SIWZ (w tym m.in. z opisem przedmiotu zamówienia). Składając ofertę wykonawca ma prawo sądzić, że opis zamawianych robót (zakres) jest poprawny i zgodny z przepisami. Oznacza to, że wszystkie postanowienia umowne przenoszące na wykonawcę ryzyko zrealizowania robót nieobjętych opisem zamówienia są sprzeczne z PZP i zasadami współzycia społecznego. Jeżeli w trakcie wykonywania robót budowlanych zostaną wykryte wady opisu przedmiotu zamówienia, wykonawca powinien niezwłocznie zawiadomić zamawiającego o przeszkodzie w prawidłowym wykonaniu robót i zażądać podjęcia przez niego współdziałania w celu ustalenia dalszego sposobu wykonania świadczenia i ewentualnego skorygowania warunków podpisanej umowy.

Częstym błędem popełnianym na etapie formułowania opisu przedmiotu zamówienia w SIWZ (i występującym we wzorze umowy) jest brak spełniania wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego [5]. Zgodnie z § 4 powyższego rozporządzenia: *Dokumentacja projektowa, służąca do opisu przedmiotu zamówienia na wykonanie robót budowlanych, dla których jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, składa się w szczególności z: projektu budowlanego, projektów wykonawczych, przedmiarów robót, informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.* Zgodnie zaś z § 5 p. 1 rozporządzenia: *Projekty wykonawcze powinny uzupełniać i uszczegóławiać projekt budowlany w zakresie i stopniu dokładności niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania oferty przez wykonawcę i realizacji robót budowlanych.* W praktyce rozwiązania zawarte w projekcie budowlanym są często sprzeczne z rozwiązaniami przewidzianymi w projektach wykonawczych (nie stanowią one rozwinięcia projektu budowlanego) lub brak jest projektów wykonawczych (występuje np. jednej projekt pod nazwą budowlano-wykonawczy). Należy podkreślić, że: *Brak projektów wykonawczych powoduje, że postępowanie obarczone jest wadą uniemożliwiającą zawarcie ważnej umowy* [9].

W praktyce występuje również problem właściwego opisu przedmiotu zamówienia w programie funkcjonalno-użytkowym. Zgodnie z ustawą PZP zamawiający dokonuje opisu przedmiotu zamówienia (i przedmiotu umowy zawieranej przez strony) za pomocą dokumentacji projektowej i STWiORB (w systemie "buduj") lub za pomocą PFU (w systemie "zaprojektuj i wybuduj"). W rzeczywistości często występują jednak przypadki mieszane - opis przedmiotu zamówienia następuje przez PFU, a jednocześnie niektóre opracowania projektowe (np. projekt budowlany z niezbędnymi decyzjami i uzgodnieniami) są przekazywane wykonawcy, który ma "jedynie uzupełnić" dokumentację projektową w zakresie projektów wykonawczych. Takie rozwiązanie powoduje liczne błędy przy określaniu przedmiotu umowy na etapie formułowania treści SIWZ i wzoru umowy m.in. w zakresie jednoznacznego ustalenia czy jest to umowa o roboty budowlane (w systemie "buduj") czy umowa o dzieło (w systemie "zaprojektuj i wybuduj"). Powyższe rozwiązanie skutkuje "rozmyciem" zasadniczego charakteru umowy, co w efekcie powoduje brak wyraźnych regulacji niektórych jej postanowień, istotnych w zakresie prac projektowych realizowanych przez wykonawcę (umowa o dzieło). Dotyczy to m.in. obowiązku odbioru dzieła przez zamawiającego, procedur odbiorowych czy przeniesienia praw autorskich.

Powyższe działanie zamawiającego może się wiązać również z nałożeniem na wykonawcę obowiązku dokonania zmian w projektach dostarczonych przez zamawiającego. Formalnie nie jest to jednak możliwe, z uwagi na fakt, że wykonawca nie może przyjąć na

siebie odpowiedzialności za projektanta i ewentualne wady opracowanej przez niego dokumentacji, ponieważ nie wiąże ich żaden stosunek umowny, na którego podstawie wykonawca mógłby domagać się odszkodowania (wyjątek stanowi model "zaprojektuj i wybuduj").

W praktyce duże kontrowersje budzi również kwestia przypisania odpowiedzialności danemu uczestnikowi procesu inwestycyjnego za wady robót budowlanych powstałe na skutek błędów w dokumentacji projektowej, w przypadku gdy umowa o prace projektowe jest zawierana pomiędzy zamawiającym a jednostką projektową [4].

Należy podkreślić, iż obciążanie wykonawcy, przez zapisy zawarte w treści umowy o roboty budowlane, koniecznością wykonania jakichkolwiek brakujących rysunków i/lub uzupełnienia dokumentacji projektowej w zakresie wymaganym dla poprawnej realizacji przedmiotu zamówienia (a tym samym przerzucenie obowiązku w zakresie projektowania na wykonawcę), powoduje jednocześnie konieczność dokonania przez zamawiającego opisu przedmiotu zamówienia również za pomocą PFU.

Naruszenie prawa w postaci przeniesienia na wykonawcę ustawowego obowiązku zamawiającego stanowi także nakładanie na wykonawcę, przez zapisy treści umowy, obowiązku szczegółowej weryfikacji dokumentacji projektowej lub PFU oraz zgłaszania wykrytych wad na etapie składania ofert. Oczywistym jest fakt, że za poprawne przygotowanie postępowania przetargowego, w tym m.in. sporządzenie prawidłowej dokumentacji projektowej lub PFU, odpowiada zamawiający, a wykonawca na etapie przetargu nie ma obowiązku szczegółowego sprawdzenia dostarczonego przez zamawiającego projektu lub PFU w celu wykrycia ich wad [10]. Oznacza to, że na etapie przetargu wykonawca nie musi dysponować specjalistyczną wiedzą z zakresu projektowania, musi jedynie umieć poprawnie odczytać dokumentację projektową i SIWZ oraz zgodnie z wymaganiami zamawiającego przygotować swoją ofertę.

Częstą praktyką, zmierzającą do przetransferowania na wykonawcę ryzyka związanego z wadami powierzonej mu przez zamawiającego dokumentacji projektowej, jest występowanie oświadczenia (zawartego we wzorze formularza oferty) o uznaniu przez wykonawcę kompletności i poprawności dokumentacji projektowej lub zamieszczenie w treści umowy zapisu dotyczącego obowiązku wykonawcy uzupełnienia dokumentacji na swój koszt i zrealizowania robót według niej, w przypadku gdy będzie to niezbędne do prawidłowej realizacji przedmiotu (celu) umowy. Powszechną stała się również "skłonność" zamawiających do zamieszczania w treści umowy informacji o obowiązku wykonawcy w zakresie doprojektowania niektórych części obiektu na swój koszt, przy jednoczesnym narzuceniu formy wynagrodzenia ryczałtowego. Należy podkreślić, że na etapie przetargu zamawiający jest zobowiązany dokładnie znać swoje wymagania i określić ich zakres w dokumentacji projektowej lub odpowiednio PFU, a wykonawca podpisujący umowę jest

zobowiązany do wykonania, w ramach wynagrodzenia ryczałtowego, tylko takiego zakresu, jaki sprecyzował w powyższych dokumentach zamawiający. Niedopuszczalnym jest bowiem rozszerzenie pierwotnego zakresu zamówienia po podpisaniu umowy, w ramach złożonej oferty cenowej. Zgodnie z art. 29 p. 1 PZP: *Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty*. Oznacza to, że umówione wynagrodzenie wiąże strony tylko w przypadku należytego opisanie przedmiotu zamówienia tj. zakresu uwzględniającego wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.

Częstą praktyką zamawiających jest formułowanie zapisów umowy w taki sposób, aby to wykonawca poniósł koszty wszelkich możliwych zmian (wynikających m.in. z odmiennych warunków geotechnicznych, gruntowych, wodnych itp.), nakładając tym samym na wykonawcę, na etapie sporządzania oferty na roboty budowlane, obowiązek szczegółowego badania terenu przyszłej budowy, w tym sprawdzenia geologicznych i geotechnicznych warunków podłoża, podkładów geodezyjnych, wykonania pomiarów ruchu drogowego i hałasu, inwentaryzacji geodezyjnej uzbrojenia podziemnego i naziemnego oraz istniejących obiektów. Ustalenie niektórych z tych informacji, wymaga przeprowadzenia specjalistycznych i kosztownych badań. Jednocześnie takim zapisem zawartym w SIWZ zamawiający niejako "informuje" wykonawcę o niedopełnieniu ciężącego na nim obowiązku poprawnego przygotowania postępowania przetargowego (m.in. w zakresie braku poprawności sporządzonych dokumentów), co w konsekwencji może oznaczać, że wystąpią przeszkody w należyтым wykonaniu przedmiotu podpisanej przez strony umowy [1]. Zgodnie z art. 647 Kodeksu cywilnego inwestor ma obowiązek dostarczenia wykonawcy projektu, na którego podstawie wykonawca ma realizować prace tj. również wszelkiej dokumentacji koniecznej do ich wykonania (np. zezwolenia na wycięcie drzew).

Termin umowy, kary umowne, odstąpienie lub rozwiązanie umowy

Zakończenie inwestycji w planowanym terminie to dla wykonawcy jedno z podstawowych zobowiązań umownych. W celu umożliwienia mu dokonania precyzyjnej oceny konsekwencji niedotrzymania tego warunku, zamawiający powinien dokładnie określić datę rozpoczęcia i zakończenia robót, odebrania ich oraz podać informacje na temat wysokości kar umownych (dla wykonawcy i zamawiającego). W praktyce w treściach niektórych umów występuje wyraźna dysproporcja w wysokościach kar umownych przewidzianych w odniesieniu do zamawiającego i wykonawcy (w przypadku wykonawcy wysokości kar są zazwyczaj znacząco wygórowane), liczne postanowienia o braku ograniczenia w ich naliczaniu wykonawcy, a także dużo szerszy (niż przewidziany dla wykonawcy) katalog przypadków, kiedy zamawiający będzie naliczał taką karę wykonawcy za niedotrzymanie określonych warunków umowy [3].

Postanowienia umowne powinny również jednoznacznie określać przesłanki uprawniające strony do zawieszenia robót lub rozwiązania umowy. W obszarze zamówień publicznych, postanowienia dotyczące możliwości odstąpienia lub rozwiązania umowy przez zamawiającego są często bardzo rozbudowane, a te uprawniające wykonawcę do podjęcia powyższych działań są zazwyczaj bardzo ograniczone.

Odbiór robót

Innym błędem, który występuje niekiedy w treści umów o roboty budowlane, jest występowanie stwierdzenia o zakończeniu robót dopiero w terminie wydania pozwolenia na użytkowanie obiektu. Oczywistym jest fakt, iż wystąpienie o wydanie powyższego pozwolenia leży w zakresie ustawowych obowiązków zamawiającego i jest możliwe dopiero po zakończeniu oraz odebraniu przez niego wykonanych robót, wykonawca nie ma zaś żadnego wpływu na termin, w którym zamawiający zgłosi obiekt do użytkowania.

Przykładem nieprawidłowego postanowienia umownego jest także uzależnienie odbioru końcowego robót od obecności wad, bez wyraźnego wskazania, iż warunek ten dotyczy wyłącznie wad istotnych. Wady nieistotne nie powinny bowiem stanowić przeszkody w odbiorze robót. W praktyce w treściach niektórych umów występują jednak zapisy uzależniające zakończenie robót i zapłatę wynagrodzenia od ich bezusterkowego odbioru [3]. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego [8]: *Strony umowy o roboty budowlane nie mogą uzależniać wypłaty wynagrodzenia należnego wykonawcy od braku jakichkolwiek usterek.*

Podsumowanie

Oczywistym jest fakt, iż wysoka efektywność realizowanych przedsięwzięć budowlanych jest możliwa wyłącznie w przypadku stosowania sprawdzonych, powszechnie usankcjonowanych i potwierdzonych wieloletnią praktyką, wzorców umów o roboty budowlane, w których jest przewidziane przypisywanie odpowiedzialności adekwatnie do podejmowanych działań oraz równomierne i sprawiedliwe rozłożenie ryzyka pomiędzy strony umowy.

Obserwowana obecnie w praktyce asymetria odpowiedzialności stron umowy, transferowanie przez zamawiającego, przede wszystkim przez zapisy w treści umowy o roboty budowlane, większości rodzajów ryzyka na firmę wykonawczą, w efekcie skutkuje często wydłużeniem terminu realizacji przedsięwzięcia, zwiększeniem kosztu, obniżeniem jakości wykonanych robót, niekiedy przeniesieniem ryzyka przez wykonawcę na firmę podwykonawczą, jak również konfliktami i sporami.

Być może sposobem na wyeliminowanie tak licznych nieprawidłowości występujących w treści umów o roboty budowlane w obszarze zamówień publicznych jest stosowanie warunków FIDIC, stanowiących wzór międzynarodowych warunków kontraktowych funkcjonujących w procesie budowlanym. Wzory te w precyzyjny sposób regulują wzajemne zobowiązania stron kontraktu, a ich zasadniczą ideą jest ułatwienie realizacji inwestycji

budowlanej wszystkim jej uczestnikom. Ich skuteczność jest poparta doświadczeniem wynikającym z wieloletniego stosowania w wielu krajach, a także ciągłym udoskonalaniem treści od kilkudziesięciu lat.

W polskim porządku prawnym wzory kontraktowe FIDIC nie mają mocy powszechnie obowiązującego prawa, jednak od pewnego czasu znajdują coraz szersze zastosowanie w odniesieniu do procesu budowlanego. Obecnie, w efekcie wprowadzania zmian m.in. w Kodeksie cywilnym i PZP oraz aktach wykonawczych do nich, strony kontraktu często rezygnują z niektórych zapisów będących integralną częścią warunków kontraktowych FIDIC, co powoduje, że ulegają one licznym i dowolnym modyfikacjom zależnym od woli stron. Częstą praktyką jest obecnie wyrzucanie z treści kontraktu niektórych klauzul szczegółowych chroniących interesy wykonawcy. Takie działania powodują wypaczenie pierwotnego kształtu warunków kontraktowych FIDIC i zdeformowanie ich idei, wypracowanej w wyniku wieloletnich doświadczeń. Oczywisty jest fakt, że warunki kontraktowe FIDIC powinny być w każdym przypadku indywidualnie dostosowywane do przedsięwzięcia, jednak ich efektywne wykorzystanie następuje jedynie w przypadku dokonywania zmian absolutnie koniecznych (w zakresie dostosowania zapisów do wymagań konkretnej inwestycji), a nie dowolnych, zmierzających do zapewnienia bezpiecznej pozycji zamawiającego, poprzez naruszenie pierwotnie planowanej równowagi pomiędzy stronami.

Bibliografia

- [1] *Boczek Z. J.*: Realizacja inwestycji budowlanych w systemie zamówień publicznych oraz procedury FIDIC. Wydawnictwo EUROINSTYTUT Europejski Instytut Ekonomiki Rynków, Szczecin 2013.
- [2] *Granat K.*: Typowe błędy i niedociągnięcia zamawiających publicznych przy tworzeniu umów na realizację robót budowlanych. XIX konferencja naukowo-techniczna "Największe ryzyka i błędy w procedurach udzielania, realizacji i rozliczania zamówień na roboty budowlane", Ciechocinek 9-11 października 2013.
- [3] *Lubieniecka M., Wiktorowska E.*: Wybrane ryzyka prawne w umowie o roboty budowlane. "Zamówienia publiczne. Doradca", 196/sierpień 2013.
- [4] *Pernak W.*: Racjonalna granica przypisywania odpowiedzialności przez Zamawiających - Inżynierom kontraktu, Projektantom jak i Wykonawcom robót budowlanych. XIX konferencja naukowo-techniczna "Największe ryzyka i błędy w procedurach udzielania, realizacji i rozliczania zamówień na roboty budowlane", Ciechocinek 9-11 października 2013.
- [5] Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego. DzU z 2004 r. nr 202, poz. 2072 wraz z późniejszymi zmianami.

[6] Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. DzU z 2010 r. nr 113, poz. 759 wraz z późniejszymi zmianami.

[7] Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. DzU z 1964 nr 16 poz. 93 wraz z późniejszymi zmianami.

[8] Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2007 r. Sygnatura akt V CSK 99/2007.

[9] Wyrok Zespołu Arbitrów z dnia 27 marca 2006 r. Sygnatura akt UZP/ZO/0-843/06.

[10] Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2000 r. Sygnatura akt III CKN 629/98.